

INFORME SOBRE
L'EVOLUCIÓ DEL PREU DEL
MENJADOR
ESCOLAR

Federació d'Educació de CCOO
Lleure Educatiu i Sociocultural

Maig de 2023

lleure.ccoo.cat

[@LleureEducatiu](https://twitter.com/LleureEducatiu)

lleure.educatiu@cco.cat

[lleure.educatiu_ccoo](https://www.instagram.com/lleure.educatiu_ccoo)

ÍNDIX DE CONTINGUTS

ÍNDIX DE CONTINGUTS	2
INTRUDUCCIÓ	2
HISTÒRIC	4
Per què el Departament d'Educació va mantenir el preu a 6,20€ tot i establir el TSJC la insuficiència econòmica?	4
Taula 1 - Taules del dictamen pericial del TSJC i de la memòria econòmica del Departament:	5
Quines diferències trobem entre les dades del TSJ i les del Departament?	5
Quins paràmetres es tenen en compte per calcular el preu del menjador?	6
Personal:	6
Mecanisme d'equitat intergeneracional:	7
Estructura:	7
Costos Aliments	7
Taula 2 – IPC 2017-2022	8
Taula 3 – IPC Febrer 2022 – Febrer 2023	8
Vestuari i Prevenció de riscos laborals.	9
El benefici industrial i el marge comercial.	9
TAULA 4 - Recull de Memòries elaborades pel Departament d'Educació	10
TAULA 5 - Estimacions anuals del preu del menjador en funció de l'any i dels usuaris	11
TAULA 6 –	12
TAULA 7 - 2023-2024	13
TAULA 8 - 2022-2023	13
TAULA 9 -2017-2018	13
LICITACIONS PÚBLIQUES ACTUALS	15
Criteris d'adjudicació de les licitacions públiques del Consorci d'Educació de Barcelona:	15
TAULA 10 - Gràfic de distribució dels criteris de valoració per adjudicar el servei:	15
Condicions de les licitacions respecte al monitoratge.	17
CONCLUSIONS	19
Costos del menjador escolar	19
Part educativa dels menjadors escolars	19
PROPOSTES DEL LLEURE EDUCATIU CCOO:	21

INTRUDUCCIÓ

El 15 de març es publicava la resolució amb la determinació del preu màxim per a la prestació del servei escolar de menjador dels centres educatius de titularitat del Departament d'Educació per el curs 2023 - 2024. Assenyalar que, segons indica el Departament d'Educació a les diverses memòries, la llista de conceptes es confecciona a partir de l'informe que en data del 28 de març del 2017, ACELLEC¹ va lliurar al Departament i també de les respostes de centres educatius i Consells Comarcals a una enquesta, respostes que corresponen a 248 menjadors.

El curs vinent el preu màxim del menjador escolar serà de 6,91€ per als infants fixos. Això suposa **un augment d'un 5,66%** respecte al preu màxim de menjador del curs passat que era 6,54€, el que pot arribar a suposar **una despesa anual de 1.230€** al curs escolar vinent a les butxaques de les famílies.

Des de **CCOO** fem aquest informe a partir de les memòries econòmiques presentades pel Departament d'Educació, on detalla l'agregació de costos als diversos conceptes per obtenir el preu màxim.

Com a treballadors i treballadores del lleure educatiu, i com a sindicat sociopolític, considerem important poder fer una anàlisi d'aquestes dades, ja que **demostren que la pujada d'aquest preu és ocasionada per l'augment de l'IPC i dels preus dels aliments. I que els increments salarials pactats no s'ajusten a la inflació que hem patit durant aquest darrer any, el que fa que siguem els treballadors/es les que sostinguem aquesta crisi de preus**, quedant intacte el marge de benefici de les empreses de lleure educatiu.

Per altra banda, la revisió de les últimes licitacions publicades ens demostren el que fa molts anys que reivindicuem els treballadors/es del lleure. Cada vegada l'exigència als monitors/es augmenta, quedant **la jornada indirecta utilitzada per fer informes, programació, avaluació i reunions, totalment insuficient.**

Aquest nou preu del menjador permetria una revisió salarial dels monitors/es del lleure que dignifiqui la seva feina, en aquests moments molt propera al SMI². Un salari que s'apropi als últims acords de l'AENC³, i que permeti als treballadors/es no perdre poder adquisitiu davant la pujada dels preus dels aliments que portem patint durant mesos. Una pujada de preus que passa a recaure sobre la part més feble que són les famílies i sobre els treballadors/es, però no sobre les empreses del lleure.

¹ ACELLEC, Associació Catalana d'Empreses del Lleure, l'Educació i la Cultura

² SMI Des de l'1 de gener de 2023 el Salari Mínim Interprofessional és de 1.080 € bruts mensual a jornada completa

³ AENC " V Acuerdo para el Empleo y la Negociación Colectiva" signat per Sindicats i organitzacions patronals a nivell estatal. Es pot consultar [aquí](#)

HISTÒRIC.

Posem una mica en antecedents. L'any 2013 la patronal ACELLEC porta a judici el decret del curs 2013/2014 del Departament d'Educació que cada any fixa els preus. L'any 2017 el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) es pronuncia i admet que el preu màxim de menjador, establert en 6,20€, és insuficient i constata que Educació no aporta cap memòria econòmica o justificació que avaluï el preu màxim.

És a partir d'aquest moment que, juntament amb la resolució del preu màxim fixat per cada curs escolar, el Departament aporta una memòria econòmica.

4

Per què el Departament d'Educació va mantenir el preu a 6,20€ tot i establir el TSJC la insuficiència econòmica?

Per establir la viabilitat d'aquest, el TSJC va encarregar un dictamen pericial. Aquest constava de 4 casos a analitzar en funció del número de comensals/alumnes usuaris/es del menjador (112, 130, 147, 173 comensals). Per altre banda, el Departament també va fer un estudi amb 3 exemples (90, 220, 360 comensals).

No podem obviar que el número de comensals no és homogeni a cada centre educatiu i que influeixen diversos factors tant territorials, socioeconòmics, culturals, l'horari escolar i la tipologia de la mateixa, etc. Actualment, no disposem de dades que ens indiquin la quantitat d'infants usuaris del menjador escolar a les escoles, ni tampoc el número de línies a cada escola i territori. Dit això, i per fer-nos una idea, un menjador amb 90 comensals correspondria a una escola d'infantil i primària amb una línia només, i on fessin ús del servei de menjador només la meitat de l'alumnat. Per altra banda, 360 comensals correspondria a una escola de dues línies d'infantil i primària i que fessin servir el servei de migdia el 80% dels infants. A més usuaris, més es poden abaratir els costos i menor és el cost per les empreses.

Segons el dictamen pericial, només a partir de 147 comensals l'any 2014 era viable el preu màxim de menjador a 6,20€, tal i com estava estipulat, però segons la memòria del Departament d'Educació, fins i tot amb un menjador amb només 90 comensals, el preu màxim de 6,20€ el servei donarà beneficis a les empreses.

Taula 1 - Taules del dictamen pericial del TSJC i de la memòria econòmica del Departament:

Dictamen Pericial					Memòria			
Comensals	112	130	147	173	Comensals	90	220	360
Comensals/Alumnes	65%	75%	85%	100%				
Cost mitjà aliments	1,45	1,45	1,45	1,45	Matèria primera alimentària	1,54	1,54	1,54
Reposició estris menjador	0,11	0,11	0,11	0,11	Altres subministres i reposicions	0,28	0,28	0,28
Reposició estris cuina	0,06	0,05	0,04	0,04				
Personal Cuina	1,17	1,01	0,89	0,76	Personal Cuina	1,46	1,31	1,16
Monitors	1,33	1,80	1,75	1,79	Nòmina monitoratge	1,58	1,51	1,51
Vestuari (cuina)	0,02	0,02	0,02	0,02	Vestuari (cuina)	0,01	0,01	0,01
Vestuari (monitors)	0,01	0,02	0,01	0,01				
Estructura	2,09	1,81	1,60	1,37	Estructura	0,47	0,37	0,38
					Riscos	0,03	0,02	0,02
					Benefici Industrial	0,12	0,12	0,12
					Marge Comercial	0,12	0,12	0,12
Cost menú (sense IVA)	6,24	6,27	5,87	5,55	Cost menú (sense IVA)	5,61	5,28	5,14
Part monitoratge	2,40	2,72	2,56	2,49	Part monitoratge	1,76	1,63	1,64
Resta	3,86	3,54	3,31	3,06	Resta	3,85	3,63	3,49
IVA	0,39	0,35	0,33	0,31	IVA	0,39	0,36	0,35
Cost Menú (amb IVA)	6,64	6,61	6,20	5,85	Cost Menú (amb IVA)	6,00	5,64	5,49

5

Igualment, el Departament a la resolució preveu aquelles circumstàncies particulars que poden provocar un encariment del preu del menú, com poden ser el cas de les escoles rurals amb un nombre molt reduït d'usuaris/es, o centres amb circumstàncies especials d'alumnat o d'instal·lacions. En aquests casos es preveu poder autoritzar un preu superior per al menjador d'aquell centre, sempre i quan s'aporti un estudi de costos que ho justifiqui.

Quines diferències trobem entre les dades del TSJ i les del Departament?

Les dades del dictamen pericial i la memòria del Departament ens porta a conclusions diferents sobre el preu màxim de menjador. Per què?

En alguns conceptes com el cost mitjà d'aliments, els estris i el personal de cuina, la memòria del Departament està per sobre. En d'altres, com el vestuari, és el dictamen pericial el que té una petita variació a l'alça poc significativa. També, en el cost dels monitors/es veiem **un cost diferent que té a veure amb l'aplicació de la ràtio. Mentre el dictamen aplica 15 monitors/es en educació infantil, la memòria aplica 18 monitors/es.**

Però la diferència important la trobarem als costos imputats a l'estructura. Mentre la memòria del Departament fa una diferenciació entre estructura (personal d'administració, direcció, lloguer de despatxos, etc.), riscos, benefici industrial i marge comercial, el dictamen pericial engloba tot en un únic terme estructura. La diferència és important i rau sobretot en el percentatge que es destina a estructura i benefici empresarial.

El dictamen suposa unes despeses d'estructura elevada per a gestionar únicament un menjador, generant una diferència que se situa entre 1 i 2 euros per menú. La diferència entre el dictamen i la memòria pot arribar a un 19,14% en estructura. En euros, el dictamen (TSJC) estipula per un sol menjador de 112 comensals, **41.432€ anuals** en estructura i benefici

empresarial. El Departament estipula que aquesta estructura i benefici estan sobredimensionats, i més tenint en compte que aquest benefici augmenta quan hi ha més comensals.

És per aquesta raó que, tot i que el preu menjador no varia des de l'any 2007, es manté en 6,20€ el preu màxim fins el curs 2019-2020. I, tot i la pujada salarial del conveni del lleure l'any 2019 del 2,5%, la memòria econòmica del curs 2019-2020 indica que el preu màxim de 6,20€ està per sobre del preu necessari per fer viable un menjador escolar amb 90 comensals.

També, s'ha de tenir en compte que, no és fins la resolució del curs 2020-2021 que no es regulen les ràtios mínimes de l'espai de menjador, passant a fer els càlculs sobre 15 infants - monitors/es en infantil i 25 infants - monitors/es en primària.

6

El preu del menjador durant més de 13 anys (fins el curs 2020-2021) no es va modificar, i el preu màxim no suposava pèrdues per a les empreses, tot i les minses pujades salarials i les pujades de l'IPC.

Quins paràmetres es tenen en compte per calcular el preu del menjador?

Segons les memòries fetes pel Departament d'Educació, el preu màxim del menú recull totes les despeses, tant directes com indirectes, que pot tenir l'empresa encarregada de gestionar el menjador i també els beneficis.

Recordem de nou que el preu màxim fixat està calculat per un servei amb 90 comensals, i on estan inclosos tant els marges empresarials com els beneficis comercials, i també despeses com poden ser el lloguer de les instal·lacions de l'empresa o entitat, i els salaris de la direcció. Per tant, a més comensals del menjador i més proper el preu del menú al preu màxim establert pel Departament, el benefici augmentarà més enllà del que ja està establert a cada menú.

Personal:

- Les ràtios de **monitors/es**: A partir del 2020 -2021 estipularà:
 - Infantil: 1 monitor/a per cada 15 alumnes.
 - Primària: 1 monitor/a per cada 25 alumnes.
 - Secundària: 1 monitor/a per cada 30 alumnes.
 - **La jornada indirecta** tant dels monitors/es com del coordinador/a.
 - La part de la seguretat social que paga l'empresa.
- La ràtio de **personal de cuina**:
 - Cuiner/a: 5 hores fins a 35 alumnes, 1 hora més fins a 50 alumnes i jornada completa a partir de 51 alumnes
 - Ajudant: 2h per cada 25 alumnes, començant a partir de 66 alumnes.
- **1 director/a⁴ i un administratiu/va** que poden gestionar:
 - 10 menjadors del volum mínim (90 comensals).
 - 5 menjadors de 220 comensals.
 - 3 menjadors de 360 comensals.
- **Absentisme:**

⁴ Fa referència a la gerència de l'empresa

- El preu de menjador inclou un 5% d'absentisme dels treballadors/es del menjador escolar.

Mecanisme d'equitat intergeneracional:

En el càlcul dels salaris dels treballadors/es del menjador veiem una pujada superior a un 2% que és la prevista pels treballadors/es del lleure educatiu a partir de setembre del 2023. Sembla que aquest 0,8% de més té a veure amb l'impost que han de pagar les empreses per garantir el sistema de pensions.

Estructura:

- salari de la direcció de l'empresa
- administratiu
- lloguer de l'oficina
- gestoria
- gestió bancària rebuts
- estudis, projectes i altres
- altres

Per fer els números imputables de l'estructura a un menú es calcula el total i s'imputa a aquell servei de menjador la part proporcional en funció de la grandària del servei. És a dir, en el cas d'un centre amb 90 comensals s'imputarà una desena part. Veiem com a mesura que augmenten els comensals podem passar a imputar l'estructura a un número menor de serveis de menjador. **En el cas de 220 comensals només caldrien 5 centres per sufragar les despeses de l'estructura de l'empresa, i en cas de 360 comensals només 3 centres.**

Costos Aliments

Inclou tant la matèria prima alimentària com altres subministraments i manteniment, i la reposició d'estris.

La previsió del cost de la matèria prima alimentària puja pel curs 2023-2024 un 13%, seguint l'índex de preus de consum (IPC) Catalunya l'any 2022. A tenir en compte que aquest curs 2022-2023 la previsió de pujada en matèria alimentària és del 6,42%. **És a dir, que en dos cursos el pressupost per matèria prima puja un 19,42%.**

INFORME SOBRE L'EVOLUCIÓ DEL PREU DEL MENJADOR ESCOLAR

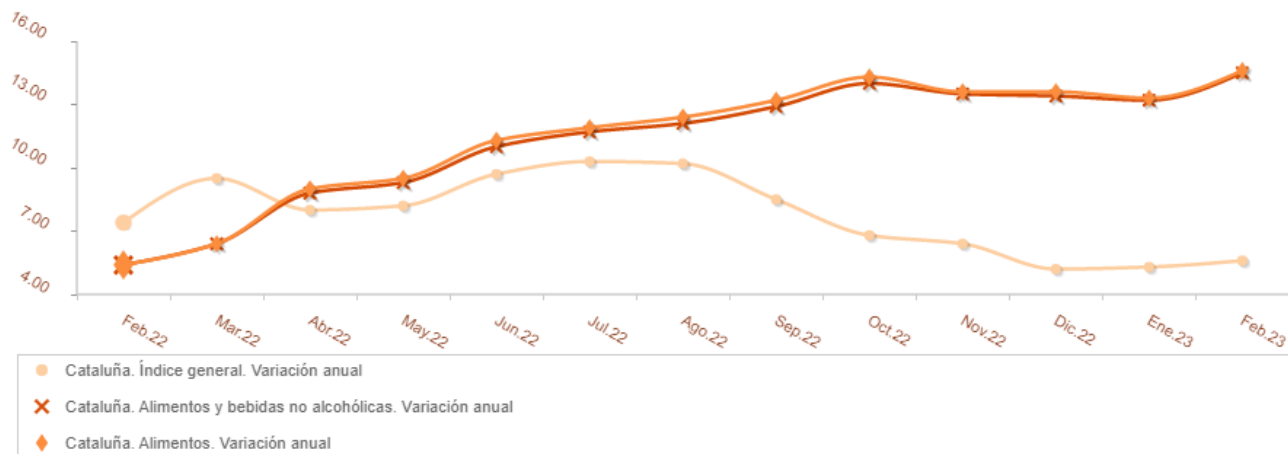
Taula 2⁵– IPC 2017-2022

Índex de preus de consum (IPC) Catalunya Variació interanual (valor al desembre) (2)%		
	Índex General	Aliments i begudes no alcohòliques
2022	5,2	13,4
2021	6,1	4,7
2020	-0,6	1,5
2019	0,9	2,1
2018	1,4	1,6
2017	1,2	2,1

8

Taula 3⁶– IPC Febrer 2022 – Febrer 2023

La gràfica de l'Idescat⁷ que indica l'IPC dels aliments i les begudes no alcohòliques ens indica la progressiva pujada mensual que han patit els preus de febrer a febrer.

⁵ <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10469&t=202100&col=3>

⁶ <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10261&t=202304&col=4>

⁷ Institut d'Estadística de Catalunya

L'informe del Departament per marcar l'increment del 6% d'aliments i begudes no alcohòliques que apareix a la memòria econòmica agafa com a indicador la variació de l'IPC Català per grup d'aliments i begudes no alcohòliques de març del 2022. Per incrementar la previsió del preu dels aliments al curs 2023-2024 agafa com a referència la variació de l'IPC Català per grup d'aliments i begudes no alcohòliques (desembre 2021-desembre 2022), és a dir, de manera interanual. Què vol dir això?

Considerem que el càlcul de la part del preu del Menjador Escolar destinada al aliments està un 7% per sobre del que pertocaria. Incrementant innecessàriament aquesta part del preu del menjador.

9

També, destaquem que els conceptes d'altres subministraments (no aliments), manteniment i reposició d'estris, augmenta la partida un 13,83%,⁸, increment molt més elevat que el que es preveu per els mateixos conceptes a l'índex general de l'IPC.

Vestuari i Prevenció de riscos laborals.

Aquests conceptes es contemplen en € anuals per treballador/a. El vestuari només es contempla pels treballadors/es de cuina. Es preveu un augment d'un 17% en prevenció de riscos laborals, i un 14,62% al vestuari entre el curs passat (any 2021-2022) i el vinent (any 2023-2024).

El benefici industrial i el marge comercial.

És a partir de la memòria del curs 2022-2023, que el benefici industrial i el marge comercial fan un salt important, arribant a augmentar-se els costos entre les dos últimes memòries del 2022-2023 i del 2023-2024 un 29,42% a cada menú entre benefici industrial i marge comercial.

⁸ Sumant els increments fixats pels cursos 2022-2023 i 2023-2024

TAULA 4⁹ - Recull de Memòries elaborades pel Departament d'Educació

	17-18		18-19		19-20		20-21		21-22		22-23		23-24
Concepte		% pujada entre cursos		% pujada entre cursos		% pujada entre cursos		% pujada entre cursos		% pujada entre cursos		% pujada entre cursos	
Personal de cuina											1,52	2,63	1,56
Matèria primera alimentària	1,54	0,9	1,5539	0,1	1,5554	2,1	1,5881	0	1,59	6,42	1,69	13,02	1,91
Altres subministraments i reposició	0,28	0,9	0,2825	0,1	0,2828	2,09	0,2887	0	0,2887	7,38	0,31	6,45	0,33
Estructura											0,49	2,04	0,5
Vestuari	115	0,87	116	0	116	2,59	119	0	119	9,24	130	5,38	137
Riscos	70	0,9	70,63	0,1	70,7	2,09	72,18	0	72,18	11,8	80,7	5,2	84,9
Benefici industrial	0,12	0,9	0,1211	0	0,1211	2,16	0,1237	0	0,1237	9,54	0,1355	5,17	0,1425
Marge comercial	0,12	0,9	0,1211	0	0,1211	2,16	0,1237	0	0,1237	9,54	0,1355	5,17	0,1425
nòmina monitoratge											1,78	2,81	1,83
IVA											0,42	7,14	0,45
Total	6,2	0	6,2	0	6,2	2,1	6,33	0	6,33	3,32	6,54	5,66	6,91

Les xifres són € per menú, excepte el concepte de vestuari i riscos que són costos anuals per treballador/a. Fins el curs 2022-2023 no indica a la memòria per menú els costos de personal. És per aquesta raó que no apareixen al requadre.

⁹ Quadre elaborat per CCOO a partir de les memòries econòmiques explicatives de la determinació del preu màxim de la prestació del servei escolar de menjador dels centres educatius de titularitat del Departament d'Educació, per els cursos des del 2017 fins el 2023.

TAULA 5¹⁰ - Estimacions anuals del preu del menjador en funció de l'any i dels usuaris

	Sense especificar horari d'espai de migdia					Diferenciant horari d'espai de migdia. (Càlcul per 2,5h).	
	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
90 comensals	6€	6,04€	6,14€	6,33€	6,33€	6,54€	6,91€
220 comensals	5,64€	5,68€	5,76€	6,08€	6,08€	6,29€	6,66€
360 comensals	5,49€	5,53€	5,60€	5,91€	5,91€	6,11€	6,48€
Preu màxim permès	6,20€	6,20€	6,20€	6,33€	6,33€	6,54€	6,91
Preu esporàdic¹¹	6,80€	6,80€	6,80€	6,96€	6,96€	7,19€	7,60€

Com ja hem comentat anteriorment, el preu màxim de menjador està calculat sobre el cost d'un menú en un menjador de 90 comensals. Un cop augmentem comensals el cost és menor, però el preu màxim marcat pel Departament no fa distincions en aquest sentit, i només marca el preu de referència màxim que es pot cobrar en un menjador escolar. Tot i així, sí que fa una previsió dels diversos costos en funció de comensals com mostrem a la taula 5.

¹⁰ Quadre elaborat per CCOO a partir de les diverses Resolucions del Departament d'Educació estipulant el preu del menjador.

¹¹ Comensal esporàdic: que fa servir el menjador ocasionalment o bé únicament algun dia fix de la setmana. En general, es considera esporàdic qui fa ús del servei menys de tres dies a la setmana o, en el cas de secundària, qui en fa ús menys de dos dies a la setmana. No obstant això, no es podrà considerar esporàdic cap alumne/a que rebí un ajut de menjador escolar.

A continuació, fem una aproximació a la diferència entre el preu màxim permès pel Departament d'Educació cada any i l'estimació del preu en funció dels comensals. A partir d'aquí, calculem la diferència i la multipliquem pels comensals i per 175 dies lectius

TAULA 6 –

	2017-2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022		2022-2023		2023-2024	
	6,20 ¹²	DIFx175 ¹³	6,20	DIFx175	6,20	DIFx175	6,33	DIFx175	6,33	DIFx175	6,54	DIFx175	6,91	DIFx175
90 comensals	0,20	3.168	0,16	2.534,4	0,06	950,4								
220 comensals	0,56,	21.683,2	0,52	20.134,4	0,57	22.070,4	0,25	9.680	6,08	9.680	0,25	9.680	0,25	9.680
360 comensals	0,71	44.985,6	0,67	42.451,2	0,73	46.252,8	0,42	26.611,2	5,91	26.611,2	0,42	27.244,8	0,43	27.244,8
Preu esporàdic	0,60		0,60		0,60		0,63		0,63		0,65		0,69	

¹² El resultat correspon al preu màxim de menjador menys la previsió de cost

¹³ La diferència resultant de la columna anterior, multiplicada pel número de comensals i per 175 dies lectius

A continuació, mostrem dades dels dos últims cursos escolars i del curs de l'any 2017-2018, incloent-hi el benefici industrial, el marge comercial i la part d'estructura que apareixen a l'estimació de costos del Departament d'Educació, juntament a la diferència entre el preu màxim i el preu estimat en funció dels comensals.

Hem de tenir en compte que, a l'estructura imputada apareix el salari del gerent de l'empresa (salari que no correspon ni en categoria ni en grup salarial a cap del lleure). També, el coordinador/a pedagògic/a, en aquest sentit, l'estudi de diverses empreses ens fan pensar que aquesta imputació també està sobredimensionada, perquè el volum de menjadors segons grandària que porta un/a coordinador/a és superior a l'estipulat en aquests informes.

TAULA 7 - 2023-2024

	Estructura imputada a 1 centre	Benefici industrial	Marge comercial	Diferència entre preu màxim i preu estimat	Total
90 comensals	8.056,23	2.309,25	2.309,25	0	12.674,73
220 comensals	15.621,65	5.644,82	5.644,82	9.680	36.591,29
360 comensals	25.867,29	9.236,98	9.236,98	27.244,8	71.586,05

TAULA 8 - 2022-2023

	Estructura imputada a 1 centre	Benefici industrial	Marge comercial	Diferència entre preu màxim i preu estimat	Total
90 comensals	8017,74	2194,31	2194,31	0	12.406,36
220 comensals	15.518,88	5.363,88	5.363,88	9680	35.926,64
360 comensals	25.682,40	8.826,02	8.826,02	27244,8	70.579,24

TAULA 9 - 2017-2018

	Estructura imputada a 1 centre	Benefici industrial	Marge comercial	Diferència entre preu màxim i preu estimat	Total
90 comensals	7.490,57	1.922,40	1.922,40	3.2040	14.503,37
220 comensals	14.519,98	4.699,20	4.699,20	21683,2	45.601,58

INFORME SOBRE L'EVOLUCIÓ DEL PREU DEL MENJADOR ESCOLAR

360 comensals	24.049,17	7.689,60	7.689,60	44985,6	84.413,97
----------------------	-----------	----------	----------	---------	-----------

Aquestes dades són aproximatives i extretes de les dades que apareixen a la memòria econòmica estimada que fa el Departament d'Educació.

No oblidem que el preu del menjador és un preu màxim. Per tant, hi ha molts serveis de menjador que operen amb preus de menú inferiors. Tampoc podem oblidar que aquests criteris únicament són d'aplicació als centres educatius de titularitat pública, deixant als centres educatius concertats i privats totalment al marge.

LICITACIONS PÚBLIQUES ACTUALS

De la gestió del menjador escolar poden encarregar-se els Consells Comarcals, o aquests fer acords perquè de la gestió s'encarreguin les direccions de les escoles o la pròpia associació de famílies. En aquest sentit, hi ha AFAs que gestionen directament el servei, encarregant-se de la pròpia contractació del servei, però la majoria opten perquè sigui una empresa de lleure la que s'encarregui de portar-ho. En cas que sigui el Consell Comarcal o la direcció de l'escola la que ho porti, anirà per licitació pública, amb contractes d'entre 1-2 anys, prorrogables.

Hem volgut revisar les licitacions que s'han publicat fins al moment de cara al curs vinent, perquè ens doni una visió global de la realitat.

A partir de la pàgina de la plataforma de licitació pública de la Generalitat hem pogut analitzar les últimes licitacions que han aparegut del servei de menjador escolar i monitoratge del temps del migdia. Han aparegut 11 licitacions noves durant aquest any 2023. 10 de les licitacions són del Consorci d'Educació de Barcelona. 1 de Manresa, però a dia d'avui ha estat desestimada, per tant, no podem analitzar-la.

Aquestes 10 licitacions segueixen un mateix model. Tot i que, cada licitació marca diferents puntuacions per a cada ítem, posant més l'accent en una part del contracte o en un altre en funció de les necessitats dels centres.

15

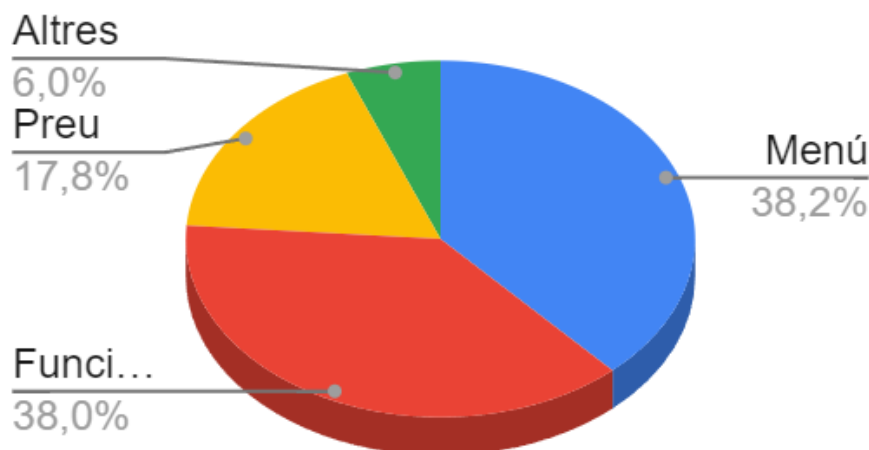
Criteris d'adjudicació de les licitacions públiques del Consorci d'Educació de Barcelona:

- Disseny del menú
- Organització i gestió del servei
- Pla Pedagògic
- Pla de Comunicació
- Millores addicionals (millores en mobiliari, neteja, etc.)
- Preu
- Producció ecològica
- Varietat d'aliments
- Criteris de proximitat ecològica dels productes
- Pla d'ambientalització de menjadors col·lectius
- Pla de funcionament del servei de menjador
- Pla de formació

Revisant la puntuació que s'aplica a cada criteri, observem que de les 10 escoles entre un 35% de la puntuació la que menys i un 41% de la puntuació la que més, va destinada a criteris referents a l'alimentació, sobretot criteris de proximitat, producció ecològica i varietat dels aliments. Entre un 35% de la puntuació la que menys, i un 40% la que més va destinat a l'organització i funcionament del servei, i aspectes pedagògics i de comunicació amb les famílies. I entre un 15, 5% i un 19% de la puntuació va destinada al preu del menú.

TAULA 10¹⁴ - Gràfic de distribució dels criteris de valoració per adjudicar el servei:

¹⁴ Quadre realitzat per CCOO comparant les diverses licitacions de gestió del menjador escolar del 2023

16

*Funcion...: Inclou els criteris de funcionament, organitzatius i valors pedagògics del servei.

Volem remarcar que, dins dels criteris de funcionament del servei, totes les licitacions donen puntuació per la **millora de les ràtios de monitoratge ampliant entre 3 i 5 monitors/es la plantilla**. Això, pot arribar a suposar entre un 8% i un 12% dels criteris de puntuació. Altres millores que trobem a les licitacions, tot i que no a totes, serà **l'ampliació de jornada del personal de coordinació del menjador, disposar de la figura de personal vetllador, o d'una figura de dinamització**. Com podem comprovar, les licitacions del Consorci d'Educació de Barcelona segueixen criteris d'adjudicació on es prioritza a parts semblants tant l'alimentació i els productes utilitzats, com el funcionament del menjador i els criteris pedagògics.

Totes les licitacions tenen una mateixa duració: un curs escolar 2023-2024 i pot ser prorrogat per 4 cursos més fins el curs 2027-2028.

Existeix revisió de preus a la 2ª pròrroga, en relació als increments salarials recollits en els convenis col·lectius respectius i l'import màxim fixat pel Departament d'Educació. En el cas d'aquelles licitacions publicades abans de la resolució del preu màxim fixat pel Departament d'Educació per al curs escolar 2023-2024, la licitació permet revisar el preu i ajustar-la amb aquest.

Totes les licitacions tenen un desglossament dels costos del menjador, que segueix la mateixa pauta que el desglossament que fa el Departament d'Educació per concretar el preu màxim anual. De les 11 licitacions, en 10 els costos de matèria prima alimentària són inferiors a la previsió feta pel Departament pel curs 2022-2023. La previsió per aquest curs marcava un augment d'un 8,1% en matèria prima alimentària seguint la variació de l'IPC Català per grup d'aliments i begudes no alcohòliques (març 2021-març 2022). Tenint en compte que aquest IPC concret no ha parat de pujar, arribant en aquests moments a prop del 14%, un 6% superior a la previsió del Departament, és significativa la **dada que en el 91% de les licitacions publicades el cost de l'alimentació fins al moment estigui per sota de la previsió del Departament**.

Si tal i com diuen les memòries de costos que apareixen a les licitacions públiques on s'indica de manera desglossada la partida dedicada a cada cost, el que fins al moment s'ha dedicat a alimentació és inferior al previst en 10 de les 11 licitacions, i tenint en compte que des de desembre hem tingut els índexs més elevats d'inflació en l'alimentació, **podem afirmar que és una partida de la que es desprèn gran part dels beneficis empresarials**.

Condicions de les licitacions respecte al monitoratge.

Les licitacions insten a l'empresa adjudicatària a presentar un **Pla de funcionament del Menjador** amb les tasques a realitzar. També marca que l'empresa adjudicatària haurà de concretar una proposta de programació que s'adeqüi al Projecte Educatiu de Centre i al Projecte Curricular de Centre. D'aquesta manera, es permet dotar de continuïtat i coherència la pràctica educativa, compartida i coordinada amb l'equip directiu del centre educatiu.

La proposta de programació concretarà els objectius didàctics, els continguts, la seqüenciació, les activitats d'ensenyament i aprenentatge i les activitats d'avaluació.

Les licitacions que hem pogut analitzar també estableixen molta importància a un pla de comunicació servei - família on queden marcades:

- Sessions de presentació a cada curs escolar. La presentació a jornades de portes obertes o similars. Haurà de participar el coordinador del centre i l'equip de monitors/es que presentarà el servei, l'organització del mateix, el programa educatiu, etc.
- Informació diària de l'evolució dels alumnes d'13.
- Informe del servei de menjador amb caràcter trimestral.
- Espai de tutoria per atendre a les famílies.
- Elaboració d'un material adreçat a les famílies, per tal de donar a conèixer el servei de menjador, el seu funcionament, els seus objectius pedagògics, les seves activitats, etc.

17

El personal d'atenció directa a l'alumnat ha de romandre al centre educatiu durant el temps de prestació del servei de menjador i en els espais de temps anteriors i posteriors, des que acaben les classes del matí fins que comencen les de la tarda.

Funcions del monitoratge:

Les funcions d'atenció directa a l'alumnat comprendran:

- a) La vigilància i cura de l'alumnat
- b) L'orientació en matèria d'educació dels hàbits alimentaris:
 - a. adquisició d'hàbits socials
 - b. correcte ús i conservació del parament
- c) El foment de la sostenibilitat i de l'educació mediambiental
- d) La conducció de les activitats que es treballin al migdia
- e) L'observació, anàlisi i avaluació de l'evolució de l'alumne/a, tot i informant- ne les famílies d'acord amb el que preveu la programació.
- f) L'orientació en matèria d'educació higiènic-sanitària, com el rentat de mans i de dents.

Funcions de la coordinació del servei:

- a) Serà l'interlocutor/a amb la Direcció i formarà part de la Comissió del Menjador.
- b) S'ocuparà de l'atenció diària a les famílies.
- c) Fer la gestió, coordinació i intervenció de l'equip de monitors/es i cuina del servei.
- d) Realitzar les gestions administratives i organitzatives necessàries pel correcte desenvolupament del servei.
- e) Vetllar per la realització dels requeriments higiènic i sanitaris del menjador escolar (registres de temperatures, neteja, etc.).
- f) Realitzar una revisió trimestral de les activitats que es realitzen, de l'organització del servei, el material pedagògic, etc.
- g) Vetllar per l'acompliment del pla de treball presentat en la licitació per l'empresa adjudicatària.
- h) Fer arribar, cada primera setmana del mes, a la Direcció del centre un resum d'assistència dels/de les alumnes i dels/de les mestres o altre personal del centre, incorporant alumnes fixes, becats i esporàdics, així com altes i baixes d'usuaris.

- i) Informar a la Direcció del centre, puntualment, de totes les incidències que es produeixin durant l'horari de prestació del servei i posteriorment es traslladaran a la Comissió de Menjador.
- j) Assegurar que tot l'equip de monitors/es i cuina sigui coneixedor del Pla d'emergència i el protocol en cas de malaltia i el porti a terme.

CONCLUSIONS

Des de la Federació d'Educació de CCOO, conjuntament amb les nostres delegades sindicals del Sector del Lleure Educatiu, i com a treballadores d'un sector on l'àmbit de l'espai del migdia té un pes cabdal, hem volgut analitzar la pujada del preu del menjador escolar i el seu increment respecte al curs passat, ja que ens sembla important poder transmetre una visió global dels costos del mateix.

A la vegada, hem pogut analitzar algunes de les licitacions públiques que actualment s'estan licitant de cara al curs vinent, el que ens permet veure les funcions que la pròpia licitació marca dins del servei.

Si bé és cert que només una part dels menjadors escolars van per licitació pública, i molts d'ells són gestionats per les mateixes associacions de famílies que poden contractar directament el servei o poden externalitzar-lo a partir d'un contracte privat amb una empresa de restauració col·lectiva o de lleure educatiu, poder analitzar aquestes dades ens dona una visió bastant propera del que passa als serveis de menjador de Catalunya.

19

Costos del menjador escolar

El curs vinent, el preu màxim del menjador escolar puja un 5,66%. En dos cursos la pujada del preu del menjador oscil·larà en un 8,98%. Aquesta pujada ha estat posterior a l'acord salarial del conveni del Lleure Educatiu i Sociocultural, on l'increment entre gener de 2022 i setembre de 2024 és d'un 4,5% (acumulat), després d'anys congelats i per sota de la mitjana d'incrementos salarials a Catalunya.

El Departament d'Educació ha obviat a les famílies i als agents socials i únicament han escoltat els interessos empresarials dels gestors dels menjadors escolars

La memòria econòmica per marcar aquest preu màxim té en compte tots els increments d'IPC, tant generals com els propis de l'alimentació, i les pujades salarials pactades (d'una negociació que encara no està tancada).. **Tot això, es repercuteix directament en les famílies**, que són les que paguen el preu de menjador, **deixant intacte el benefici empresarial**. De fet, segons la memòria econòmica, la part dedicada a **benefici i marge empresarial puja un 11,32%**.

En termes laborals, en l'acord de taules salarials de setembre de 2023 i setembre de 2024 es va marcar un increment mínim que permetia la revisió i tornar a seure i negociar. **Ara per ara, malgrat l'evident ampliació dels seus marges de beneficis, les patronals estan tancades a qualsevol possible revisió salarial**, agreujant encara més la situació de precarietat de moltes treballadores dels menjadors escolars. Per altra banda, també queda clar que les empreses repercuteixen íntegrament a les famílies la pujada de preus i de salaris i que no assumeixen cap cost ni risc empresarial. **Totes les pujades estan imputades al producte final, deixant intactes els beneficis empresarials.**

Els increments del cost del servei de menjador tampoc no han vingut acompanyats d'una política pública que garanteixi un accés equitatiu al menjador escolar, que es juntament amb les activitats complementaries, on més es visualitzen les desigualtats socioeconòmiques que afecten als infants i joves a Catalunya

Part educativa dels menjadors escolars

Les licitacions públiques que hem pogut analitzar ens indiquen que tímidament, l'administració comença a incloure criteris de qualitat educativa en els projectes que han de presentar les empreses que concursen.

Sembla que l'administració comença a reconèixer, una cosa que des de CCOO venim anys reivindicant, el paper cabdal dels espais educatius no formals, com el menjador escolar, com a transmissors d'hàbits i valors, i la necessitat de que l'espai del migdia estigui integrat al projecte educatiu dels centres escolars.

20

També, veiem dins de les licitacions, l'increment de funcions tant de l'equip de monitors/es, com del coordinador/a, que és propi d'aquesta qualitat educativa que es demana i que és necessària. Funcions més enllà de l'atenció directa als infants: creació d'informes, reunions d'organització, programació i avaluació d'activitats, jornades de portes obertes, tutories i reunions amb famílies. Tot i que a les licitacions no queda reflectit, altres funcions que molts menjadors encarreguen al monitoratge són: el muntatge del menjador, la preparació dels llits de migdia pels cursos de 1-3, comprar el material de les activitats, etc. **Hem d'abordar que totes aquestes funcions excedeixen la jornada indirecta marcada per conveni col·lectiu. I per tant, s'està millorant un servei a costa de les hores impagades dels treballadors i treballadores del lleure educatiu.**

Des de CCOO, reclamem a l'administració el desenvolupament normatiu d'un decret que reguli els espais educatius del migdia, que estandarditzi el funcionament a tots els menjadors escolars de Catalunya dins d'uns paràmetres que garanteixin l'equitat d'accés i la qualitat educativa dels mateixos, a la vegada que puguin atendre les especificitats i necessitats dels alumnes i dels centre. Garantint que els llocs de treball relacionats s'allunyen de la temporalitat i la precarietat laborals,

La Federació d'Educació de CCOO sempre hem defensat que el menjador escolar ha de formar part del projecte educatiu de l'escola, i que l'augment del preu del menjador no pot recaure sobre les famílies. En un moment on 1/3 dels infants de Catalunya viu en la pobresa i que molts cops el menjador escolar serveix com a únic àpat al dia, CCOO hem impulsat amb altres entitats una Iniciativa Legislativa Popular on es proposa establir un model suficientment dotat pressupostàriament que tingui en compte tant el nivell educatiu, com el laboral, com la gratuïtat i universalitat del servei.

PROPOSTES DEL LLEURE EDUCATIU CCOO:

A l'administració:

- Un model suficientment dotat pressupostàriament, que elimini el sistema de quotes i beques i aposti per la **universalització i gratuïtat del servei**
- Un decret que reguli les activitats de lleure educatiu i que en el cas dels menjadors escolars, estableixi com a mínim:
 - La reducció de ràtios i que aquestes siguin quantificades per grup i no per còmput total del centre, atenent a criteris educatius i no pressupostaris.
 - Personal específic, i amb la formació necessària, per donar suport als infants i joves amb necessitats educatives especials als menjadors escolars.
 - Incrementar de jornada laboral del professionals del Lleure Educatiu per afavorir la coordinació i el treball conjunt entre les professionals de l'espai educatiu lectiu i de l'espai educatiu no lectiu.
 - Incloure representants de les treballadores del Lleure Educatiu als diferents Consell escolar com a part del projecte educatiu.
 - Incorporació del personal de Lleure educatiu des del 1 de setembre i fins el 30 de juny, afavorint la preparació i el tancament del curs respectivament
 - Regular la jornada indirecta per planificació d'activitats, creació d'informes, coordinació, etc.

21

A les patronals del lleure educatiu:

- Incrementar els salaris ajustant-se al paper d'agents educatius que tenen les professionals del Lleure Educatiu
- Establir mesures de revisió automàtica dels salaris per tal de no perdre capacitat salarial
- Establir noves categories i plusos econòmics que donin resposta a les noves necessitats educatives dels centres escolars
- Incrementar per conveni la jornada indirecta actualment insuficient per fer totes les funcions marcades per licitacions.
- Reconèixer els dies de lliure disposició dels Centres Educatius com a dies de descans remunerat.
- Apostar clarament per la viabilitat de projectes educatius que no es sostinguin en la precarització de les persones treballadores

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/resolucions-adm-jud/administratives/MemoriaEconomicaCurs2017-2018.pdf>

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/resolucions-adm-jud/administratives/memoria-resolucions-adm-2018-2019.pdf>

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/resolucions-adm-jud/administratives/memoria-resolucions-adm-2019-2020.pdf>

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/resolucions-adm-jud/administratives/memoria-resolucions-adm-2020-2021.pdf>

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/resolucions-adm-jud/administratives/memoria-resolucions-adm-2021-2022.pdf>

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/resolucions-adm-jud/administratives/memoria-economica-2022-2023.pdf>

<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/resolucions-adm-jud/administratives/memoria-economica-2023-2024.pdf>

Notícies Acellec:

<https://www.acelec.cat/noticia.php?id=480>

Estudis aliments:

https://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalscooperacio/sites/default/files/2019_informe_impacte_exterior_menjadors_escolars_vf.pdf

